

Podwoda w miejscowości Brzostek, fot. A. Bochnak 1930, IS PAN 0000021864

WSPOMNIENIE O ADAMIE BOCHNAKU

PROFESOR Adam Bochnak jest jednym z tych krakowskich historyków sztuki, którzy docenili znaczenie akcji fotografowania zabytków, prowadzącej do stworzenia bazy dokumentującej stan posiadani w zakresie narodowego dziedzictwa kulturowego. Dla potrzeb własnego warsztatu naukowego oraz dla celów dydaktycznych, wraz z przyjaciółmi - Jerzym Szablowskim i Józefem Dutkiewiczem, rozpoczął Bochnak w okresie międzywojennym fotografowanie zabytków w terenie, zrazu amatorsko, z czasem, w miarę zyskiwania doświadczenia, osiągając wysoki poziom profesjonalny. Tej pasji Profesor poświęcał sporo czasu.

Swoim zainteresowaniem objął początkowo Kraków, następnie poszerzając je o Małopolskę i tereny województw południowo-wschodnich. Wyprawom w teren poświęcał miesiące wakacyjne. Z plecakiem, drewnianym aparatem ze statywem i zapasem szklanych klisz odbywał długie piesze wycieczki, docierając także do miejsc mniej znanych. Szczególnie ciepło wspominał Profesor wyprawy do Lwowa i jego okolic, a także na tereny województw stanisławowskiego i tarnopolskiego.

Wielu pięknych przeżyć dostarczały wycieczki na Pokucie, dzięki obcowaniu ze wspaniałą przyrodą i kontaktom z miejscową ludnością – Hucułami, okazującymi dziwnemu podróżnemu życzliwe zainteresowanie i pomoc, zapewniając wyżywienie i nocleg. Pamiątką po tych kontaktach pozostawały kupowane wraz z jedzeniem pięknie zdobione huculskie naczynia. Nie ma w zasadzie żadnego ważnego zabytku na tych terenach, którego wyglądu nie utrwalił Bochnak na swoich kliszach. Nierzadko wykonane w okresie międzywojennym zdjęcia są dzisiaj jedynym śladem po dziełach sztuki zniszczonych bezmyślnie w okresie komunizmu na terenach Ukrainy.

Szczególnym zainteresowaniem Profesor Bochnak objął rzeźbę lwowską XVIII stulecia. Zafascynowany tym niezwykłym zjawiskiem artystycznym wykonał wiele fotografii figur w kościołach lwowskich, w Przemyślu, Hodowicy, Buczaczu, Dukli, Tarnopolu. Swoją rozprawę poświęconą rzeźbie lwowskiej w epoce rokoka zilustrował w całości własnymi zdjęciami. Jego uwagi nie uszły również wybitne dzieła z innych epok, dzięki czemu powstała cenna dokumentacja stanu zachowania kolegiaty w Żółkwi i jej wyposażenia, licznych kościołów i klasztorów. Był także Bochnak wytrawnym fotografem rzemiosła artystycznego.

Z właściwą sobie starannością po powrocie do domu z wypraw, wykonywał Bochnak odbitki fotograficzne na przygotowywanym uprzednio przez siebie papierze fotograficznym. Negatywy posegregowane i opisane otrzymały staranny spis, pozwalający łatwo operować zbiorem.

Świadom wartości dokumentacyjnych stworzonego zespołu negatywów fotograficznych jeszcze za życia zgodził się Profesor przekazać go do Instytutu Sztuki PAN w Warszawie. W tamtejszej fototece prace Adama Bochnaka zajmują ważne miejsce.

Jeśli nie z inicjatywy prof. Adama Bochnaka, to przy jego zdecydowanym poparciu do programu studiów z historii sztuki na Uniwersytecie Jagiellońskim zostały wprowadzone zajęcia z fotografii, wyprzedzając w tym pozostałe ośrodki uniwersyteckie.

Jerzy T. Petrus